

مسمومیت با گاز مونوکسید کربن به مخاطبین عام

مقدمه:

سالانه تعداد زیادی از هموطنان ما در اثر مسمومیت با گاز مونوکسید کربن جان خود را از دست داده و یا دچار معلولیت‌های ذهنی و روانی ناشی از آن می‌گردند. نتایج مطالعات آماری متأسفانه بیانگر آنند که امروزه با روند رو به رشد این مسمومیت روبرو هستیم به گونه‌ای که در سال ۸۷ تعداد ۷۸۹ مورد مرگ در اثر مسمومیت با این گاز در سراسر کشور گزارش گردیده است که نسبت به سال قبل از آن ۲۲/۹ کاهش داشته است.

منابع تولید گاز مونوکسید کربن:

عمده ترین منبع تولید این گاز سوختن ناقص نفت و گاز است ولی اصولاً در اثر احتراق هر نوع ماده سوختنی خصوصاً در محیط‌های در بسته و فاقد اکسیژن ممکن است تولید شود. در منزل استفاده از آبگرمکن یا بخاری‌های مستعمل یا دارای نقص فنی و فاقد دودکش یا دارای دودکش بدون عملکرد مناسب بیشترین موارد ابتلا به مسمومیت را تشکیل می‌دهد. به علت بی‌رنگ و بی‌بو بودن این گاز ممکن است وجود آن در محیط تا زمان ایجاد علائم مسمومیت شدید مورد توجه واقع نگردد و در نتیجه درمان را با مشکل مواجه نماید.

نحوه ابتلا به مسمومیت:

پس از قرارگیری در معرض گاز مونوکسید کربن، این ملکول جانشین ملکولهای اکسیژن خون شده و در نتیجه بدن با کمبود اکسیژن و عوارض آن مواجه می‌گردد.

علائم بالینی:

در این مسمومیت علائم بالینی متنوعی ممکن است دیده شود در مسمومیت حاد معمولاً علائم سردرد، سرگیجه، تهوع و استفراغ و احتمالاً درد شکمی و سپس حالت بیهوشی، تشنج و اغما ایجاد می‌گردد. در بیماران مبتلا به ناراحتی‌های قلبی ممکن است تشدید بیماری یک علامت هشدار دهنده باشد. از سایر علائم مسمومیت می‌توان به سفتی عضلات، افزایش تعداد تنفس، کاهش فشار خون و گاه تنگی مردمک‌ها اشاره کرد. باید توجه داشت که اگر فردی در اثر ابتلا به مسمومیت با گاز مونوکسید کربن جان خود را از دست ندهد ممکن است دچار نواقص عصبی و روانی پیشرفته نظیر فلج عضوی یا اختلال قوای مغزی گردد. مسمومیت شدید با این گاز می‌تواند کشنده باشد.

پیشگیری و درمان:

جهت کاهش ابتلا به این مسمومیت باید به نکات زیر توجه نمود:

۱. آگاه باشید که هر وسیله گرم‌زای سوختنی که به نحوی با سوخته‌های فسیلی (نفت، گاز، ذغال سنگ) کار کند به صورت بالقوه می‌تواند سبب تولید گاز مونوکسید کربن شود.
۲. از بخاریهای مستعمل و فرسوده بدون دودکش یا دارای دودکش نامناسب و غیر استاندارد استفاده نکنید.
۳. هرگز در فضای بسته و محدود که تهویه کافی و مناسب ندارد (نظیر اتاق، گاراژ، چادر و ...) آتش روشن نکنید.
۴. هرگز در فضای بسته گاراژ موتور اتومبیل را روشن نگذارید.
۵. از سلامت مسیر دودکش ساختمان و بدون ترک و نشتی بودن آن اطمینان حاصل نموده و مرتباً آنها را کنترل نمایید.
۶. ذغال مورد استفاده جهت گرم کردن کرسی را به نحو مناسب تهیه نموده و در شرایط قابل قبولی زیر کرسی قرار دهید.
۷. تهویه مناسب جهت آشپزخانه و حمام منزل در نظر بگیرید.
۸. از اتصال مناسب و صحیح لوله بخاری و آبگرمکن به دودکش دیواری اطمینان حاصل نمایید.
۹. تمام دودکش‌ها باید وسیله انتهایی ضد باد مناسب داشته باشد.
۱۰. در محیط‌های شغلی و منازل که در آنها از کوره و مشعل استفاده می‌شود از سلامت دستگاه و سیستم تخلیه دود اطمینان حاصل نمایید.
۱۱. در صورت احساس علائم سردرد و سرگیجه و تهوع در مکانی که احتمال وقوع مسمومیت وجود دارد فوراً آن مکان را ترک نموده و به فضای آزاد پناه ببرید و در اسرع وقت به پزشک مراجعه کنید.
۱۲. در صورت تداوم علائم فوق برای چند روز متوالی احتمال مسمومیت خفیف با این گاز وجود دارد که بهتر است در این مورد با پزشک خود مشورت کنید.